

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobkyň: **a) H. O.**, **b) nezl. L. O., c) nezl. M. O.,** všechny zastoupené JUDr. Jaroslavem Kloudou, advokátem se sídlem v Praze, Dejvická 46, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobkyň proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 18. 3. 2004, č. j. 11 Az 211/2003 – 32,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 18. 3. 2004, č. j. 11 Az 211/2003 – 32 **se zrušuje** a věc **se vrací** Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Rozsudkem ze dne 18. 3. 2004, č. j. 11 Az 211/2003 - 32, zamítl Městský soud v Praze žalobu žalobkyně H. O. podanou jménem svým i jménem svých nezletilých dcer (dále jen „stěžovatelka“) proti rozhodnutí ministerstva vnitra ze dne 8. 9. 2003, č. j. OAM-2879/VL-14-P11-2000. Tímto rozhodnutím žalovaného nebyl stěžovatelce udělen v České republice azyl z důvodu nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a současně bylo vysloveno, že se na ni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona.

Proti výše uvedenému rozsudku krajského soudu podala stěžovatelka včas kasační stížnost.

Stěžovatelka v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), když namítá, že soud nesprávně interpretoval a aplikoval ustanovení § 12 odst. a) a b) v souvislosti s ustanovením § 2 odst. 6 zákona o azylu.

Stěžovatelka napadá postup Městského soudu v Praze, který pochybil, pokud zamítl žalobu s odvoláním na ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s., a to proto, že se jedná o rozšíření žaloby. Soud dle mínění stěžovatelky nesprávně posoudil námitku ohledně neúplnosti spisového materiálu – Zprávy o dodržování lidských práv v Bělorusku za rok 2002, uplatněnou až při jednání soudu jako opožděnou a konstatoval, že k této s ohledem na ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s. nemohl přihlédnout. Stěžovatelka je toho názoru, že se v daném případě nejedná o rozšíření žaloby o dosud nenapadené výroky rozhodnutí správního orgánu, ale o upozornění, že dokumentace, předložená žalovaným je neúplná. Stěžovatelka nemůže akceptovat vyjádření žalovaného, který při jednání u soudu uvedl, že nepovažuje za nezbytné předkládat soudu úplnou zprávu, neboť její obsah je soudu znám z úřední povinnosti. Stěžovatelka uvádí, že se mohla přesvědčit o neúplnosti předmětné zprávy až při studiu spisu dne 18. 3. 2004. Ke dni podání žaloby nemohla vědět, že žalovaný předloží pouze úvodní listy zprávy. Stěžovatelka dále uvádí, že soud je povinen projednávat jednotlivé případy samostatně a ve všech souvislostech. Musí vycházet z důkazů, které jsou obsaženy ve spise. K tvrzením, která nejsou obsahem spisu, nemá soud přihlížet a pokud tak činí, jedná v rozporu s ustanovením § 103 odst. 1 s. ř. s.

Tím, že si soud nevyžádal úplné znění předmětné zprávy, porušil zákon. Stěžovatelka dále napadá závěry soudu, když tento při hodnocení podmínek pro poskytnutí azylu pouze obecně konstatoval, že v obdobné situaci jako ona se nacházejí i jiní obyvatelé Běloruska. Vzhledem k rozdílné psychice lidí a k okolnostem každého jednotlivého případu se interpretace toho, co představuje pronásledování, nutně liší.

Pokud byla stěžovatelka dlouhodobě vystavena různým opatřením ze strany státních orgánů, tak, jak je podrobně uvedeno v žalobě, nelze vyloučit, že ve spojení s dalšími zápornými faktory, kupř. všeobecné nejistoty, mohou být kumulativně hodnocena jako pronásledování. Tyto skutečnosti soud nehodnotil a nezabýval se otázkou, zda stěžovatelka nepociťovala subjektivní obavy z pronásledování.

Obdobně je nutno hodnotit otázku překážky vycestování dle ustanovení § 91 odst. 1 zákona o azylu, kterou se soud nezabýval.

Soud se dále nezabýval posouzením toho, zda v daném případě nejsou dány důvody pro udělení humanitárního azylu. Stěžovatelka žije v ČR s manželem a otcem dětí ve věku 5 a 9 let déle než tři roky. Děti zde navštěvují školu a mateřskou školku, mluví česky a návrat do Běloruska je nepříznivým a tvrdým zásahem do jejich dalšího života.

Stěžovatelka navrhuje rozhodnutí soudu zrušit a věc vrátit k dalšímu řízení. Současně navrhuje, aby Nejvyšší správní soud přiznal její kasační stížnosti odkladný účinek. V opačném případě by byla nucena vycestovat z České republiky, což by pro ni znamenalo nenahraditelnou újmu.

Žalovaný se ke kasační stížnosti vyjádřil písemným podáním ze dne 20. 5. 2004, považuje kasační stížnost za nedůvodnou. Navrhuje zamítnutí kasační stížnosti a s přiznáním odkladného účinku nesouhlasí.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ust. § 109 s. ř. s., a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně. Navíc je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Z předloženého spisového materiálu Nejvyšší správní soud zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 19. 11. 2000. V žádosti o udělení azylu stěžovatelka uvedla, že svoji vlast opustila v listopadu 2000 kvůli vyhrožování. Dále uvedla, že je běloruské národnosti, pravoslavného vyznání, není a nebyla členem žádné politické strany. Poté, co spolu s manželem vystoupili z kolchozu začal manžel na základě udělené licence podnikat. S ohledem na skutečnost, že jejich podnik byl neustále podrobován kontrolám ze strany městského úřadu, opakovaně zavírán a prověřován, obchodní partneři odmítali s manželem spolupracovat. Proto se manžel rozhodl podnikání ukončit. Byl nucen uhradit velkou pokutu, neboť podnikal na základě neúplných dokladů. Pokutu zaplatili a rozhodli se odjet do ČR. Když probíhaly parlamentní volby odmítla stěžovatelka volit mladého populistu Jančevského, který byl spjat s Lukašenkem. Agitátorům sdělila, že Lukašenka nevolila a volit nebude. Poté ji začalo být vyhrožováno telefonem.

V rámci pohovoru konaném dne 4. 12. 2002 za účasti tlumočníka z ruského jazyka, stěžovatelka zopakovala skutečnosti uvedené v žádosti o azyl. Dále upřesnila, že po udělení pokuty byla nucena prodat veškerý majetek a dále žila u rodičů. Manžel odjel opracovat do ČR. Na podzim roku 2000 byly v Bělorusku parlamentní volby. Jmenovaná se zachovala neopatrně a řekla, že nikdy pro Lukašenka nehlasovala, neboť chtěla podpořit manželku jednoho z opozičních vůdců. Po vyhlášení výsledků voleb ji a dětem začalo být vyhrožováno. Po odjezdu stěžovatelek z vlasti začala mít problémy matka jmenované jak s vyřizováním důchodů, tak s poštou. Dopisy ji chodí rozlepené, je taktéž zřejmé, že její telefonní hovory se stěžovatelkou jsou podrobovány odposlechu. Jmenovaná dále uvedla, že při vyřizování pasů svých dětí musela zaplatit úplatky. S názory Lukašenka nemůže souhlasit. Při volbách nebyla jmenovaná na seznamu voličů. Tuto skutečnost zjistila až ve volební místnosti a nebylo možné s tím nic udělat. Svoji vlast se rozhodla opustit kvůli výhružkám a také proto, že byly její děti nemocné. Původce vyhrožování mohla jen těžko zjistit, když tento jí vyhrožoval po telefonu. S žádostí o pomoc se na státní orgány neobracela. V případě návratu

do země se stěžovatelka obává možného uvěznění za to, že v ČR požádala o azyl a současně se obává o život.

Žalovaný na základě provedeného správního řízení vydal dne 8. 9. 2003 rozhodnutí, kterým dle ustanovení § 12, §13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu neudělil stěžovatelce azyl. Současně vyslovil, že se na stěžovatelku nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Předmětné rozhodnutí napadla stěžovatelka žalobou k Městskému soudu v Praze. Žalobou se domáhala zrušení rozhodnutí a vrácení žalovanému k dalšímu řízení z důvodu nezákonnosti předmětného rozhodnutí, spočívajícího v porušení celé řady procesních ustanovení správního řádu a v nesprávném posouzení skutečnosti, zda byla stěžovatelka v domovské zemi pronásledována z politických důvodů. Městský soud přezkoumal napadené rozhodnutí a neshledal namítané porušení procesních ustanovení. Dospěl k závěru, že skutkový stav byl zjištěn správně a proto žalobu rozsudkem zamítl.

K námitkám o neúplném zjištění skutkového stavu soud uvedl, že stěžovatelé tyto námitky v žalobě nijak nekonkretizovali. Z napadeného rozhodnutí je zřejmé, že žalovaný vycházel jak z tvrzení stěžovatelů, tak z objektivních zpráv o situaci v zemi původu. Zjištění učiněná žalovaným považuje soud za dostatečná. K námitce uplatněné stěžovatelkou při jednání soudu ohledně neúplnosti spisového materiálu předloženého žalovaným soud při svém rozhodování nepřihlédl s odkazem na ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s., neboť předmětná námitka byla uplatněna po lhůtě stanovené § 32 odst. 1 zákona o azylu.

Výše uvedený rozsudek napadla stěžovatelka včas podanou kasační stížností.

Stěžovatelka podává svou kasační stížnost s odkazem na důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b) s. ř. s.

Dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit.

Stěžejní se v podané kasační stížnosti jeví námitka spočívající v kritice postupu soudu, který dle mínění stěžovatelky pochybil, pokud zamítl žalobu s odvoláním na ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s. , a to proto, že se jedná o rozšíření žaloby.

Předmětná námitka dle svého obsahu podporuje naplnění kasačního důvodu uvedeného v ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., ačkoliv tak není činěno konkrétním odkazem, neboť stěžovatelka napadá vadu řízení před soudem, která dle jejího názoru zakládá nezákonné rozhodnutí ve věci.

Soud dle mínění stěžovatelky nesprávně posoudil námitku ohledně neúplnosti spisového materiálu – Zprávy o dodržování lidských práv v Bělorusku za rok 2002, uplatněnou až při jednání soudu jako opožděnou a konstatoval, že k této s ohledem na ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s. nemohl přihlédnout. Stěžovatelka je toho názoru, že se v daném případě nejedná o rozšíření žaloby o dosud nenapadené výroky rozhodnutí správního orgánu, ale o upozornění, že dokumentace, předložená žalovaným je neúplná.

Nejvyšší správní soud názor stěžovatelky nesdílí.

Předně je třeba uvést, že soud s odvoláním na ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s. nezamítl žalobu, nýbrž pouze odůvodnil, proč k námitce neúplnosti spisového materiálu uplatněné stěžovatelkou až při jednání soudu, nemohl přihlédnout.

Dle ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s. může žalobce kdykoli za řízení žalobní body omezit.

Rozšířit žalobu na dosud nenapadené výroky rozhodnutí nebo ji rozšířit o další žalobní body může jen ve lhůtě pro podání žaloby.

Dle ustanovení § 32 odst. 1 zákona o azylu lze žalobu proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu podat ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení rozhodnutí.

Z předloženého spisového materiálu vyplývá, že stěžovatelce bylo doručeno napadené správní rozhodnutí dne 12. 10. 2003. Žalobu stěžovatelka podala dne 27. 10. 2003, tedy v poslední den lhůty pro její podání stanovené zákonem o azylu. V žalobě se stěžovatelka omezila pouze na obecné konstatování, že žalovaný správní orgán porušil ustanovení § 32 odst. 1 správního řádu, neboť nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci a za tím účelem si neopatřil potřebné podklady pro rozhodnutí. Námitku týkající se neúplnosti spisového materiálu stěžovatelka vznesla až při jednání soudu dne 18. 3. 2004. Stěžovatelka poukázala na skutečnost, že zpráva Ministerstva zahraničí USA o dodržování lidských práv v Bělorusku za rok 2002 není ve spisovém materiálu založena celá, nýbrž pouze dvě úvodní strany. Stěžovatelka dále uvedla, že na dalších listech této zprávy jsou uváděny konkrétní údaje, které ze spisového materiálu nevyplývají a požádala, aby zpráva byla založena do spisu v celém rozsahu. S odkazem na ustanovení § 71 odst. 2) s. ř. s. a § 32 odst. 1) zákona o azylu soud k předmětné námitce nepřihlédl s odůvodněním, že tato byla uplatněna opožděně.

Dle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu je správní soudnictví ovládáno koncentrační a dispoziční zásadou. Žalobce v důsledku toho musí stanovit rozsah přezkumu ve lhůtě k tomu zákonem stanovené, přičemž i případné rozšíření žalobních důvodů po podání žaloby se musí stát v této lhůtě. S námitkami proti rozhodnutí, které jsou učiněny až poté, je žalobce prekludován a účinně se jich dovolat nemůže. Soud takové námitky nezkoumá, nejde-li ovšem o námitky, k nimž musí i bez toho přihlížet z vlastní úřední povinnosti (zejména nulita aktu nebo nezákonnost, kterou žalobce uplatnit nemohl, protože o ní nemohl vědět, ap.). V daném případě stěžovatelka v žalobě pouze obecně namítala, že žalovaný porušil ustanovení § 32 odst. 1 správního řádu, neboť nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci a za tím účelem si neopatřil potřebné podklady pro rozhodnutí. Tento žalobní bod, bez toho, aniž by jej stěžovatelka specifikovala není způsobilý k podrobnějšímu přezkoumání. Je vlastně pouhou citací zákonného ustanovení § 32 odst. 1 správního řádu, aniž by bylo jakkoliv konkretizováno, v čem je jeho porušení konkrétně spatřováno. Namítá-li stěžovatelka, že nebyl zjištěn skutečný stav věci podle § 32 odst. 1 správního řádu, není

možno toto tvrzení nijak dále ověřit, pokud v žalobě neuvedla, jaké důkazní prostředky měl žalovaný provést, případně k jakým tvrzením ve svém rozhodování žalovaný nedostatečně přihlédl, či k jakému závěru o skutkovém stavu měl žalovaný správně dojít. Taková tvrzení, nejsou-li v zákonem stanovené lhůtě doplněna odkazem na konkrétní tvrzená pochybení, jsou vágní a soudně nepřezkoumatelná. Pokud pak stěžovatelka v průběhu řízení před soudem prvního stupně rozšířila žalobu o další žalobní bod, resp. až v průběhu nařízeného jednání namítla neúplnost důkazního materiálu, učinila tak po lhůtě, v níž je možno žalobu rozšířit a krajský soud postupoval správně, jestliže se námitkou nezabýval. V daném případě, kdy byl stěžovatelkou uplatněný žalobní bod spočívající pouze v citaci zákonného ustanovení § 32 odst. 1 správního řádu soudně nepřezkoumatelný, nelze uplatnění námitky neúplnosti spisového materiálu posoudit jako jeho rozšíření či doplnění. Rozšířit či podpořit lze pouze včas a řádně přednesené žalobní body.

Stěžovatelka až při jednání začala tvrdit, že na dalších nezaložených stranách předmětné zprávy o dodržování lidských práv v Bělorusku jsou uváděny údaje, které ze spisového materiálu nevyplývají. Tyto skutkové okolnosti však mohla stěžovatelka uplatnit včas. Jak vyplývá ze spisového materiálu, resp. z přílohy k pohovoru konaného dne 4. 12. 2002, byla stěžovatelka seznámena s obsahem podkladů, které si žalovaný pro vydání rozhodnutí opařil, což stvrdila svým podpisem. Za předpokladu, že se s celým obsahem zprávy seznámila, mohla stěžovatelka po doručení předmětného rozhodnutí seznat, že žalovaný nezohlednil všechny informace ve zprávě obsažené a v takovém případě by mohla tuto námitku uplatnit již v žalobě. Taktéž stěžovatelce nic nebránilo nahlédnout v průběhu soudního řízení do spisového materiálu.

Nejvyšší správní soud neshledal v postupu Městského soudu v Praze pochybení a proto považuje výše uvedenou námitku stěžovatelky za lichou. Nejvyšší správní soud konstatuje, že soudní řízení nebylo postiženou vadou, kterou má na mysli ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., a která by mohla mít vliv na zákonnost předmětného rozhodnutí.

Stěžovatelka dále opírá svou kasační stížnost o ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Tvrzenou nezákonnost ve smyslu citovaného ustanovení spatřuje v nesprávném posouzení právních otázek soudem v předcházejícím řízení, když zpochybňuje závěry soudu o tom, zda byla vystavena v zemi původu pronásledování.

Stěžovatelka v této souvislosti zmiňuje, že vzhledem k rozdílné psychice lidí a okolnostem každého jednotlivého případu se interpretace toho, co představuje pronásledování, nutně liší. Dle jejího názoru se nelze spokojit s obecným závěrem soudu, že v obdobné situaci jako ona se nacházejí i jiní obyvatelé Běloruska. Pokud byla stěžovatelka dlouhodobě vystavena různým opatřením ze strany státních orgánů, tak, jak je podrobně uvedeno v žalobě, nelze vyloučit, že ve spojení s dalšími zápornými faktory, kupř. všeobecné nejistoty, mohou být kumulativně hodnocena jako pronásledování. Tyto skutečnosti soud nehodnotil a nezabýval se otázkou, zda stěžovatelka nepociťovala subjektivní obavy z pronásledování.

S názorem stěžovatelky se Nejvyšší správní soud neztotožňuje.

Dle ustanovení § 12 zákona o azylu, se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě,

jehož občanství má, nebo v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Podle ustanovení § 2 odst. 5 zákona o azylu ve znění platném ke dni vydání napadeného rozhodnutí se za pronásledování se pro účely tohoto zákona považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Z předloženého spisového materiálu je zřejmé, že žalovaný řádně hodnotil veškeré skutečnosti uváděné stěžovatelkou v průběhu správního řízení a porovnal tyto s informacemi jím získanými. Za důvod podání žádosti o azyl pak označil tíživou situaci rodiny zapříčiněnou činností stěžovatelky a jejího manžela. Náležitě se taktéž vypořádal s tvrzeným vyškrtnutím stěžovatelky ze seznamu voličů a vyhrožováním ze strany neznámých osob poté, co v rámci parlamentních voleb odmítla volit Jančevského. Žalovaný v odůvodnění svého rozhodnutí konstatoval, že vyjádření stěžovatelky učiněné před volbami bylo v daném případě jediným projevem nespokojenosti s politickou situací v zemi. Z něj není možné dovodit, že je stěžovatelka pronásledována pro uplatňování politických práv a svobod. Taktéž v daném řízení nebylo prokázáno, že neuvedení stěžovatelky na seznamu voličů bylo projevem pronásledování z důvodů shora uvedených. Stěžovatelka se totiž nedomáhala svého práva u žádné státní instituce a tudíž v daném případě nelze vyloučit administrativní chybu. Stejně je tomu i v případě vyhrožování. Nebylo hodnověrně prokázáno, že zmíněné vyhrůžky měly souvislost s vyjádřeními stěžovatelky před volbami. Žalovaný správní orgán taktéž neshledal naplnění podmínek pro udělení azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu v případě tvrzeného pronásledování ze strany státních úředníků při podnikání manžela. Se závěry žalovaného se soud ztotožnil. V odůvodnění rozsudku soud uvedl, že tvrzené důvody pro podání žádosti o azyl nelze podřadit pod žádnou ze skutečností odůvodňující udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu. V odůvodnění rozsudku konstatoval, že žalovaný při svém rozhodnutí vycházel z objektivních podkladů, které si pro rozhodnutí žalovaný opatřil, proti jejichž obsahu stěžovatelka v žalobě neuplatnila žádnou konkrétní námitku. Soud poukázal na skutečnost, že se stěžovatelka se svými problémy neobrátila na policii a další příslušné orgány a nevyužila tak dostupné prostředky k zajištění nápravy a její tvrzené skutečnosti tak nebyly předmětem žádného řízení. Dále uvedl, že situace popisovaná stěžovatelkou postihuje veškeré obyvatelstvo Běloruska a ačkoliv lze chápat snahu stěžovatelky o zajištění lepšího života v ČR, je nutno konstatovat, že z uváděných důvody azyl udělit nelze. Žalovaný i soud správně vyhodnotili, že v případě stěžovatelky nebyly naplněny podmínky pro udělení azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud je nucen zdůraznit, že institut azylu je institutem výjimečným a jeho udělení předchází striktní naplnění zákonných předpokladů. Stěžovatelka v průběhu správního řízení neprokázala, že by byla pronásledována za uplatňování politických práv a svobod. V daném případě nelze mít bez dalšího zato, že pouhý nesouhlas s politickou situací vyjádřený odmítnutím volit parlamentního kandidáta Jančevského, který byl spjat s prezidentem Lukašenkem, je výrazem politického přesvědčení.

Stěžovatelka v dané věci taktéž neprokázala, že by byla pronásledována z titulu své rasy, národnosti, náboženství, příslušností k určité sociální skupině. Právním rozborem

obsahu pojmu „pronásledování“, stejně tak zdůrazněním jeho subjektivního aspektu, učiněnými v kasační stížnosti stěžovatelka nedoložila naplnění podmínek pro udělení azylu.

Nejvyšší správní soud shodně s názorem Městského soudu v Praze zdůrazňuje, že neutěšená situace se stavem dodržování lidských práv v Bělorusku, která vyplývá ze Zpráv Ministerstva zahraničí USA sama o sobě nezakládá důvod dle § 12 zákona o azylu pro udělení azylu v ČR. Právně významnou pro zjištění naplnění zákonných podmínek pro udělení azylu se jeví konkrétní situace stěžovatelky a důvody, pro které o azyl žádá.

Pokud stěžovatelka v kasační stížnosti namítá, že se soud nezabýval posouzením naplnění podmínek pro udělení tzv. humanitárního azylu, upraveného v ustanovení § 14 zákona o azylu, nelze odhlédnout od skutečnosti, že stěžovatelka až do podání kasační stížnosti žádné konkrétní důvody, v nichž by měla být spatřována nezákonnost té části napadeného rozhodnutí, v níž žalovaný neudělil stěžovatelce humanitární azyl, neuváděla. Správní orgán neshledal u stěžovatelky důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu a krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku výslovně uvedl, že výroky napadeného rozhodnutí podle § 13, 14 zákona o azylu, považuje za zákonné, neboť v řízení před žalovaným nebyly zjištěny skutečnosti, které by svědčily pro aplikaci těchto zákonných ustanovení. Pokud se tedy stěžovatelka až v kasační stížnosti začíná dovolávat udělení humanitárního azylu, nutno vycházet z toho, že v kasační stížnosti uvádí důvody, které neuplatnila v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohla, tedy důvody, pro něž je kasační stížnost nepřípustná podle § 104 odst. 3 s. ř. s. V této souvislosti je třeba poukázat i na ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s., dle kterého soud nepřihlíží ke skutečnostem, které stěžovatelka uplatnila poté, co bylo vydáno napadené rozhodnutí.

Oprávněnou však Nejvyšší správní soud shledal námitku stěžovatelky spočívající v absenci soudního přezkumu existence překážky vycestování ve smyslu ustanovení § 91 zákona o azylu. Městský soud pochybil, pokud se řádně uplatněnou žalobní námitkou nezabýval.

Jak již Nejvyšší správní soud judikoval ve svém rozhodnutí č. j. 5 Azs 7/2003:

„Jelikož uvedení toho, zda se na cizince vztahuje překážka vycestování stanovená v § 91 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., je podle § 28 zákona č. 325/1999 Sb. obligatorní náležitostí rozhodnutí správního orgánu o neudělení nebo odnětí azylu, musí soudní přezkum zahrnout i otázku překážky vycestování. Skutková zjištění o situaci v zemi původu žadatele o azyl týkající se okolností stanovených jako překážky vycestování se v odůvodnění rozhodnutí, jímž se stanoví, že se na určitou osobu nevztahují překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, se posoudí samostatně. Není dostačující, pokud se odůvodnění rozhodnutí toliko odvolává na vyhodnocení situace, týkající se podmínek pro udělení azylu. Okolnosti stanovené jako překážky vycestování v § 91 zákona o azylu, nejsou totožné s důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona téhož zákona; správní orgán i soud se jimi proto zabývají samostatně.“.

V odůvodnění rozsudku Městského soudu v Praze absentuje posouzení té části rozhodnutí žalovaného, ve které vyslovil závěr, že se na stěžovatelku nevztahuje překážka vycestování. Rozhodnutí soudu tedy trpí vadami řízení, které zakládají jeho nepřezkoumatelnost, spočívající v nedostatečném odůvodnění rozhodnutí, a proto Nejvyšší správní soud podle ust. § 110 odst. 1 zrušil rozhodnutí Městského soudu v Praze a vrací věc k dalšímu řízení.

V novém řízení je nezbytné zabývat se meritorně otázkou existence překážek vycestování, tak jak je uvedeno výše. V tomto řízení je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem.

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodně příslušný krajský soud ve svém novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. 1. 2005

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu